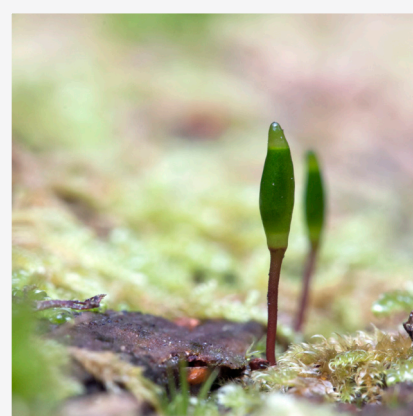

Bevarandeplan för Natura 2000-området

Nykärr

Omslagsfoto: Per Folkesson

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000- områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtyperns utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på

”kartverket skyddad natur”. I kartverket söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information (se bilaga för användarhandledning).

Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shp-fil. Det görs på Miljödataportalen.

För mer information om Natura 2000:

Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/sodermanland eller telefon 010-22 340 00

Naturvårdsverkets hemsida: <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Miljödataportalen: <http://mdp.vic-metria.nu/miljodataportalen/>

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0220347 Nykärr

Kommun: Strängnäs

Områdets totala areal: 11,2 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen:

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-21

Markägarförhållanden: Privat.

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2000-07-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

9080 - Lövsumpskog

9160 - Näringsrik ekskog

9190 - Näringsfattig ekskog

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000 är att säkerställa den långsiktiga överlevnaden för Europas mest värdefulla och hotade naturtyper och arter. I varje enskilt Natura 2000-område är syftet att prioriterade naturtyper och arter bevaras så att området på bästa sätt bidrar till gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

I Natura 2000-området Nykärr är de prioriterade bevarandevärdena skogsnaturtyperna näringsfattig och näringsrik ekskog samt lövsumpskog.

Motivering: Området har mycket höga värden knutna till områdets skogar. Skogsmarken ingår i en skoglig nyckelbiotop med höga naturvärden knutna till gamla senvuxna träd, död ved, översvämningar och en rik biologisk mångfald av kryptogamer. Flera sällsynta eller rödlistade arter är noterade i området, exempelvis blekticka, ullticka, kandelabersvamp och ekticka.

Prioriterade åtgärder: Utredning av möjligheten att skapa ett långsiktigt skydd för området.

Beskrivning av området

Nykärr är en bergig och rikblockig höjd belägen invid sjön Träskatens nordöstra sida och cirka 8 km sydväst om Merlännan. Området har tidigare varit en relativt öppen ekhagmark men idag är trädskiktet slutet och präglat av ek och andra lövträd. Delar av de tidigare öppna ängarna är nu be vuxna med asp, björk och gran. Ek är karaktärsträd för området, många av träden är gamla även om de sällan är riktigt grova. Ekarna växer ofta på berg eller grovblockig mark och ser ut att haft en långsam tillväxt. Död ved i klen till medelgrov dimension förekommer relativt rikligt. Buskskiktet varierar från att vara glest till att utgöra täta snår, de vanligaste arterna är måbär och skogstry. Närheten till sjön Träskaten med omgivande våtmarker skapar ett fuktigt lokalklimat vilket gynnat en rik moss-, lav och svampflora generellt och en rik hänglavsflora speciellt.

Slättsjön Träskaten har ett rikt fågelliv. Bland andra häckar Natura 2000-arterna brun kärrhök och rördrom i vassbältena kring sjön. Vid Nykärrskogens bergiga strand är vassbältet dock ganska glest. Mot norr och öster gränsar skogen mot flacka, delvis igenväxta strandpartier som tidigare tjänat som slätteräng. Vid sjön i norr växer glasbjörkar med egendomligt avvikande bladform. Området är tämligen svårtillgängligt och besök förutsätter några hundra meters promenad i obanad terräng.

Vad kan påverka negativt

- Alla former av produktionsinriktat skogsbruk i eller i anslutning till området, som t.ex. avverkning eller förberedelser till avverkning, gallring, plockhuggning, dikning, plantering eller markberedning
- Avlägsnande av död ved eller torrträd, vilket ger en minskning av viktiga substrat för lavar, svampar, insekter och mossor. Torrträd är även viktiga för många fåglar.
- Åtgärder som kan förändra områdets hydrologi eller riskera att fragmentera skogsbestånden, t ex anläggning av vägar, skogsbilvägar, järnvägar, kraftledningsgator, dikning, skyddsdikning eller rensning av diken etc.
- All form av exploatering i eller i anslutning till området, t ex bebyggelse, master etc.
- Körning med skogsbruksmaskiner eller andra fordon i området så att markytan skadas.
- Anläggande av längre eller kortare upplag eller dumpning av avfall, jord, sten, grus foder etc.
- Inväxande gran i lövskogarna.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Skydd: Området har inget formellt skydd. Målbilden är ett långsiktigt skydd som möjliggör en anpassad skötsel för att bevara skogarnas höga naturvärden.

Skötsel: I huvudsak lämnas området orört. Skogarna är dock i behov av skötselåtgärder såsom friställning av äldre vidkroniga träd, röjning och gallring av inväxande gran etc.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målbildindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa

målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**9080 - Lövsumpskog**

Areal: 1 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Sumpskog finns i områdets nordvästra del. Skogen utgörs av cirka ett hektar gles lövsumpskog med klibbal, glasbjörk och asp. Här förekommer aktivitet av bäver, vilket skapar lågor av framför allt asp.

Bevarandemål

Lövsumpskogen ska ligga på fuktig - blöt mark med naturlig hydrologi. Skogen ska vara olikåldrig och ha inslag av äldre träd och död ved. Trädsikten ska domineras av klibbal, ask, asp och glasbjörk. Gran eller främmande trädslag ska inte dominera. Lövsumpskogen ska ha naturskogskaraktär och hysa en hög biologisk mångfald av kärlväxter, mossor och fåglar. Typiska arter, som t.ex. sumpviol, källpraktmossa och mindre hackspett, ska förekomma i området. Arealen lövsumpskog ska vara minst 1 ha.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd: Naturtypen är ganska välbevarad, och har i huvudsak kvar viktiga strukturer och funktioner, eller kan med relativt små insatser restaureras så att strukturer och funktioner återskapas. Förutsättningarna för att bevara naturtypens värden på lång sikt är goda. Områdets naturvärden har även potential att öka i takt med att träden blir allt äldre.

9160 - Näringsrik ekskog

Areal: 3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Nykärrsområdet är bevuxet med ekdominerad lövskog, vilken har sitt ursprung i en betad ekhagmark. Den näringsrika ekskogen breder ut sig på fuktigare mark. Eken är sällan grov, endast någon enstaka stam mäter mer än 2 m i omkrets men de flesta är troligen senvuxna. I många fall är delar av stammen och de nedre grenarna täckta av en tät mossfäll. Högre belägna grenar är påtagligt ofta draperade med långa hängande skägglavar – något som är karaktäristiskt för stora delar av Nykärsskogen. Både mossor, lavar och områdets svampflora gynnas av närheten till sjön och omgivande våtmarker som ger förutsättningar för en konstant hög luftfuktighet. Fältskiktet är bitvis artrikt med många vårblommande örter representerade, t ex blåsippan, vårärt, trolldruva och lungört. Död ved av ek, asp, björk och gran förekommer tämligen frekvent huvudsakligen liggande i klena dimensioner. Inslaget av gran är stort vilket hotar naturvärdena, i synnerhet i den norra delen.

Bevarandemål

Den näringsrika ekskogen ska vara olikåldrig och ha ett stort inslag av äldre träd, grov hassel och död ved. Skogen ska ha naturskogskaraktär och hysa en hög biologisk mångfald av kärlväxter, mossor, lavar och svampar. Trädskikten ska domineras av ek och/eller avenbok. Vidkroniga ekar som tidigare stått ljusöppet ska stå fritt från konkurrensade träd- och buskar. Det ska finnas gläntor med ljusinsläpp för att gynna en naturlig ekföryngring. Invasiva och främmande arter ska inte förekomma. Fältskiktet ska vara örtrikt och vårblomningen riklig. Typiska arter som t.ex. grov baronmossa, guldlöckmossa och blekticka, ska förekomma i området. Arealen näringsrik ekskog ska vara minst 3 ha.

Bevarandetillstånd

Ej gynnsamt bevarandetillstånd: Naturtypen riskerar att snart förlora viktiga strukturer och funktioner. Förutsättningarna för att bevara naturtypens värden på lång sikt är svaga om inte inväxande gran röjs/gallras ur för att ge plats åt ekföryngring.

9190 - Näringsfattig ekskog

Areal: 3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Näringsfattig ekskog på sur podsolerad mark finns i områdets sydvästra del. Ekskogen breder ut sig på på torra och blockiga marker. Eken är sällan grov, endast någon enstaka stam mäter mer än 2 m i omkrets men de flesta är troligen senvuxna. I många fall är delar av stammen och de nedre grenarna täckta av en tät mossfäll. Högre belägna grenar är påtagligt ofta draperade med långa hängande skägglavar – något som är karaktäristiskt för stora delar av Nykärsskogen. Både mossor, lavar och områdets svampflora gynnas av närheten till sjön och omgivande våtmarker som ger förutsättningar för en konstant hög luftfuktighet. Fältskiktet domineras av gräsvegetation där piprör ofta är karaktärsart. Död ved av ek, asp, björk och gran förekommer tämligen frekvent huvudsakligen liggande i klena dimensioner. Inslaget av gran är stort vilket hotar naturvärdena.

Bevarandemål

Den näringsfattiga ekskogen ska växa på näringsfattiga sura jordar med ostörd hydrologi och naturlig näringsstatus. Skogen ska ha naturskogskaraktär och hysa en hög biologisk mångfald av kärlväxter, mossor, lavar och svampar. Den ska också vara olikåldrig och ha ett stort inslag äldre träd och död ved. Naturtypen ska ha inslag av solbelysta gläntor som främjar en naturlig ekföryngring. Trädskiktet ska domineras av ek och/ eller avenbok. Andra vanliga trädslag ska vara tall, björk, rönn och asp. Buskskiktet ska vara glest, ofta med brakved och rönn. Fältskiktet ska sakna lundflora och karaktäriseras av gräs eller risvegetation. Invasiva och främmande arter ska inte förekomma. Typiska arter, som t.ex. grov fjädermossa, glansfläck och blekticka, ska förekomma i området. Arealen näringsfattig ekskog ska vara minst 3 ha.

Bevarandetillstånd

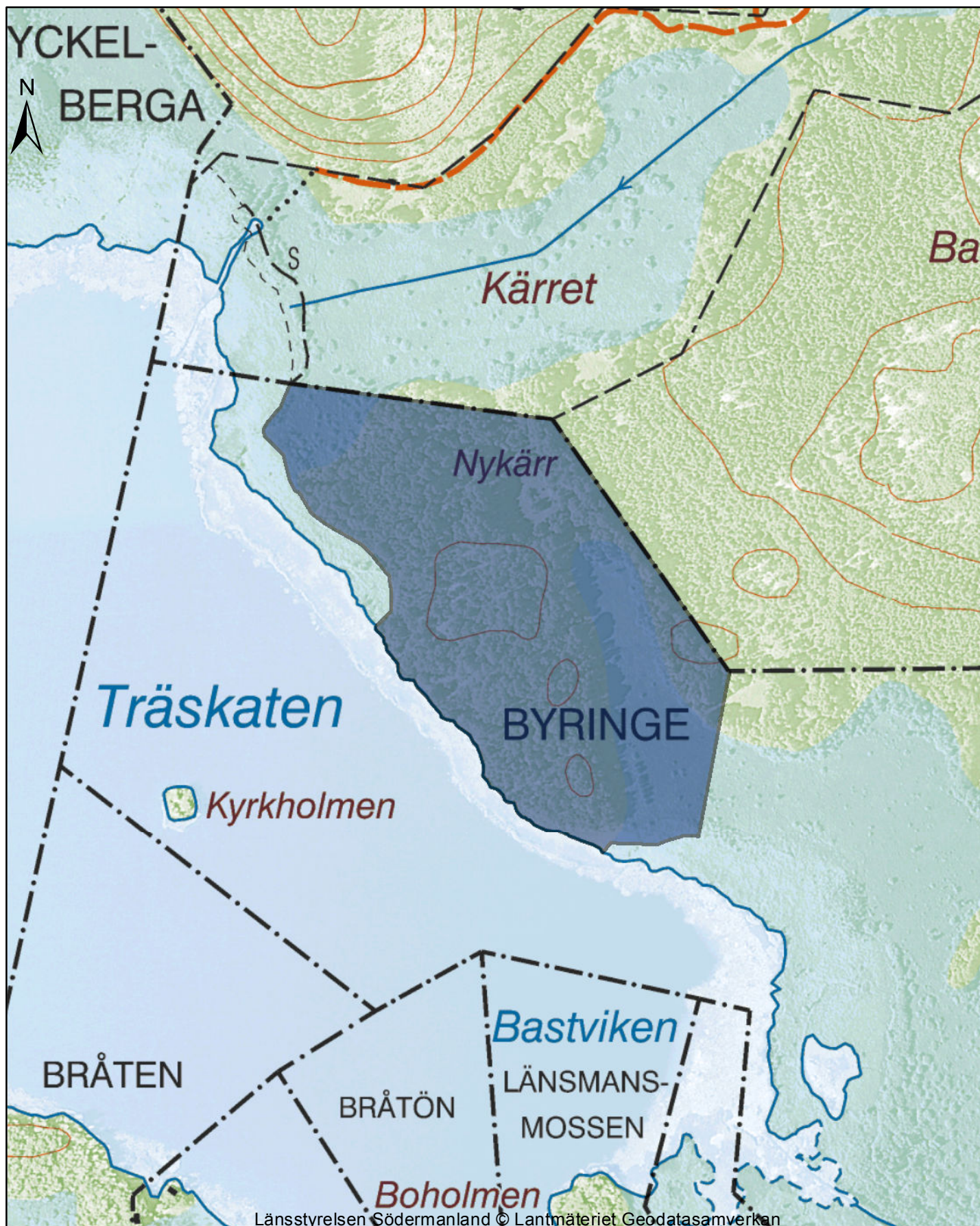
Ej gynnsamt bevarandetillstånd: Naturtypen riskerar att snart förlora viktiga strukturer och funktioner. Förutsättningarna för att bevara naturtypens värden på lång sikt är svaga om inte inväxande gran röjs/gallras ur för att ge plats åt ekföryngring.

Dokumentation

ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige.
Artportalen. 2016. Artfynd (oktober 2016).
Länsstyrelsen. 1992. Ängs- och hagmarksinventeringen.
Länsstyrelsen i Södermanlands län. 2006. Bevarandeplan för Natura 2000-område Nykärr SE0220347, Strängnäs kommun. Dnr. 511-11243-2004.
Naturvårdsverkets. 2016. Art- och naturtypsvisa vägledningar. Naturvårdsverkets hemsida.
Naturvårdsverket. 2005. Uppföljning av Natura 2000 i Sverige, rapport 5434.
Naturvårdsverket. 1997. Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000. Naturvårdsverkets förlag.
Skogsstyrelsen. 1995. Nyckelbiotopsinventering av objekt: N 1381-1995.

Exempel på signalarter som noterats i området:

Blekticka (*Pachykytospora tuberculosa*) Signalart. Rödlistad i kategori NT.
Blåsippa (*Hepatica nobilis*) Signalart.
Kandelabersvamp (*Clavicornia pyxidata*) Signalart. Rödlistad i kategori NT.
Lind (*Tilia cordata*) Mycket bra signalart.
Ormbär (*Paris quadrifolia*) Signalart.
Rankstarr (*Carex elongata*) Bra signalart.
Stekelbock (*Necydalis major*) Signalart. Rödlistad i kategori VU.
Trolldruva (*Actea spicata*) Mycket bra signalart.
Vippärt (*Lathyrus niger*) Mycket bra signalart.
Vårärt (*Lathyrus verna*) Mycket bra signalart.

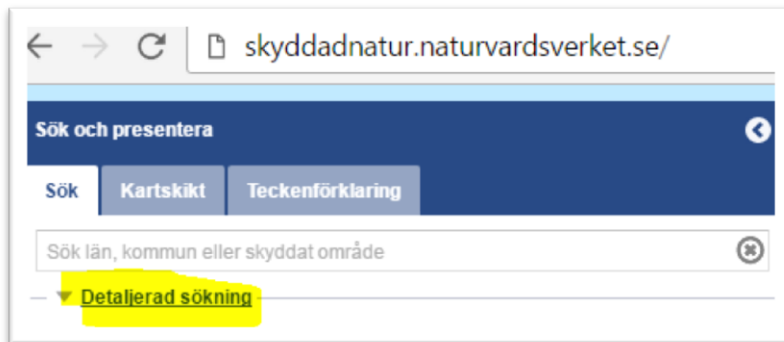

Karttjänst Skyddad natur

<http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

För att få en bild av var i respektive Natura 2000-område naturtyperna finns kan Naturvårdsverkets karttjänst Skyddad natur användas.

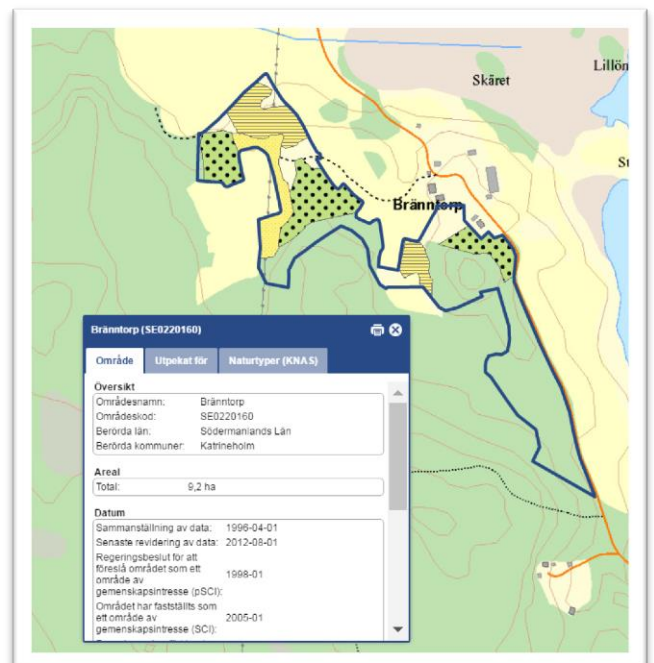
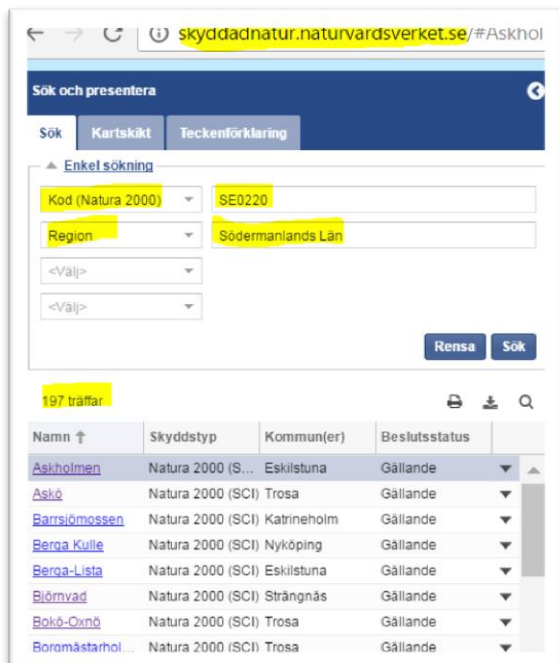
Välj "Detaljerad sökning"

Välj alternativ *Kod (Natura 2000)* skriv in SE0220

Välj *Region* och sök fram Södermanlands län

Sök, det ska bli 197 träffar. När man klickar på ett av namnen i listan kommer man dit i kartan.

För att se Naturtyper för områdena i kartan gå in på fliken "Kartskikt".

Avmarkera allt i *Naturvårdsregistret*. Det är endast *Naturtypskarteringar* > *Natura naturtypskartan (NNK)* > *Naturtyper (ytor)* som ska vara markerade. Klicka sedan i kartan på den naturtyp du vill veta mer om så kommer en informationsruta upp i fönstret.

